

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

(COM(2011) 607 végleges – 2011/0268 (COD))

(2012/C 143/16)

Előadó: **Xavier VERBOVEN**

Társelőadó: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

2011. október 27-én az Európai Unió Tanácsa és 2011. október 25-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az Európai Szociális Alapról és az 1081/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

COM(2011) 607 final – 2011/0268 COD.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2012. január 25-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. február 22–23-án tartott, 478. plenáris ülésén (a február 22-i ülésnapon) 217 szavazattal 5 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A gazdasági, társadalmi és területi kohézió elve, valamint a szolidaritás a Szerződések részét képezi, és mindkettő a népek, a polgárok és a területek integrációjának legfontosabb pillérei közé tartozik. Az ESZA, mint a humánerőforrás támogatásának fő uniós pénzügyi eszköze, továbbra is hozzá fog járulni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósításához, amint azt az Európai Unió működéséről szóló szerződés 162. cikke előírja.

1.2 A gazdasági, társadalmi és területi kohéziónak a jövőben is az Európa 2020 stratégia középpontjában kell állnia. A civil társadalom valamennyi szereplőjét és az önkéntes munkát is egyértelműen el kellene ismerni mint az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérésében szerepet játszó tényezőt – amint az a Tanács 2011. október 3-i ülésének következtetéseiben⁽¹⁾ is szerepel.

1.3 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a Szerződés 10. cikkének megfelelően az ESZA által finanszírozott prioritások végrehajtásának hozzá kell járulnia a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés elleni küzdelemhez, valamint támogatnia kell a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményben foglalt, többek között az oktatással, foglalkoztatással és hozzáférhetőséggel összefüggő kötelezettségek teljesülését.

1.4 Az Európai Szociális Alapnak kiemelt eszköznek kell lennie az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek teljesítésében, különösen a foglalkoztatással, az oktatással, a társadalmi be fogadással és a szegénység elleni küzdelemmel kapcsolatos célok tekintetében. Támogatnia kell a tagállamok által az integrált iránymutatások és a nemzeti reformprogramok keretében követett politikákat. Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzeti reformprogramoknak tartalmazniuk kellene többek között a legkiszolgáltatottabb csoportok – például a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékosággal élők (annak érdekében, hogy a nemzeti reformprogramok a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény által megállapított kötelezettségek teljesítése felé irányuljanak), valamint az etnikai kisebbségek – társadalmi integrációjával kapcsolatos célokat; továbbá olyan célkitűzéseket, amelyek révén megvalósítható az Európa 2020 stratégia egyik kiemelt feladata, a szegénységben élők számának 20 millióval történő csökkentése 2020-ra.

1.5 Az elsősorban a legkiszolgáltatottabb csoportok – például a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékosággal élők és az etnikai kisebbségek – foglalkoztatásának és (különösen a foglalkoztatáson keresztül történő) társadalmi beilleszkedésének előmozdítása az ESZA prioritását képezi, és ennek a jövőben is így kell lennie az EU összes régiójában. Minden tagállamban az összes ESZA-forrás legalább 40%-át „a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése” tematikus célkitűzés megvalósítására kell elkülöníteni.

1.6 Az EGSZB támogatja a szociális innovációra helyezett hangsúlyt és a szociális gazdaság, a szociális vállalkozói szellem és a szociális vállalkozások terén indított projektek támogatásának lehetőségeit.

⁽¹⁾ A Tanács foglalkoztatási, szociálpolitikai, egészségügyi és fogyasztóvédelmi ügyekkel foglalkozó 2011. október 3-i, 3114. ülésének következtetése, 12. pont.

1.7 Az infrastruktúrákba, a regionális versenyképességre és a vállalkozások fejlesztésébe irányuló beruházások növekedését fenntartható munkahelyek létrehozását célzó intézkedéseknek kell kísérniük a munkaerő-piaci, a foglalkoztatással és képzéssel, a társadalmi befogadással, a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalatvezetők alkalmazkodóképességével, valamint az igazgatási kapacitásokkal kapcsolatos politikák terén.

1.8 Az európai foglalkoztatási stratégiának, valamint a társadalmi befogadással kapcsolatos európai politikáknak ismét az Európai Unió központi prioritásaivá kell válniuk, és több forrást kell felszabadítani a több és jobb munkahely létrehozása érdekében.

1.9 Az EGSZB szerint a közös stratégiai keret tükrözi az Európa 2020 stratégia célkitűzéseiből eredő beruházási prioritásokat, részletezve azokat a lehetőségeket, amelyeket egy nyitottabb és hozzáférhetőbb munkaerőpiac tartogat különösen azok számára, akiknek a legkevesebb lehetőségük van a munkaerőpiaci részvételre (ilyenek a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékkal élők és az etnikai kisebbségek stb.).

1.10 Az EGSZB támogatja az ESZA hozzájárulását az Európa 2020 stratégia egyéb prioritásaihoz – a kutatáshoz és fejlesztéshez, az információs és kommunikációs technológiák használatához és a hozzájuk való hozzáféréshez, a kkv-k versenyképességének fokozásához, a környezet védelméhez, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való átálláshoz, valamint a források fenntartható használatához.

1.11 Az EGSZB támogatja a tematikus koncentrációt és a többi létező pénzügyi eszközzel való komplementaritást a megfelelő és látható hatás elérése érdekében.

1.12 Az EGSZB egyetért azzal a javaslattal, amely szerint az ESZA-források legalább 20%-át „a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem” tematikus célkitűzés megvalósítására kell elkülöníteni, amelynek célja a munkaerőpiactól legtávolabb került polgárok integrációja.

1.13 A partnerség elve, amely magában foglalja a gazdasági és szociális partnereket, valamint a civil társadalmat képviselő szervezeteket – köztük a környezetvédelmi partnereket, a nem kormányzati szervezeteket, illetve az esélyegyenlőséget és megkülönböztetésmentességet propagáló szervezeteket –, alapvető garanciát jelent a strukturális alapokhoz és különösen az Európai Szociális Alaphoz kapcsolódó intézkedések megfelelő működésére.

1.14 A partnerségi elv megvalósításának európai magatartási kódexében tisztázni és definiálni kell az egyes partnerek szerepét a különböző szinteken, valamint egyértelművé kell tenni, hogy miközben a szociális párbeszéd a szociális partnerek kizárólagos hatáskörébe tartozik, az alapok közös rendelkezéseiről szóló rendeletjavaslat⁽²⁾ 5. cikke által elismert összes part-

nernek garantálni kell a részvételét az alapok végrehajtásának egyes szakaszaiban – ideértve az operatív programok meghatározását és megvalósítását is –, illetve részvételük biztosítása érdekében rendelkezésükre kell bocsátani a megfelelő finanszírozást.

1.15 Az EGSZB határozottan elutasítja az Európai Bizottság arra vonatkozó javaslatát, hogy a strukturális alapokhoz fűződő pénzügyi szankciókat és ösztönzőket alkalmazzanak a stabilitási és növekedési paktum kapcsán.

1.16 A strukturális alapok önmagukban nem elegendőek ahhoz, hogy megbirkózzunk a válsággal. Európának újfajta, az emberi erőforrásba történő beruházásokon alapuló, az igazságosságot, a kohéziót és a szolidaritást, valamint a társadalmi befogadást ösztönző gazdasági irányításra van szüksége, amelyben érvényesülni tud a növekedésen és a versenyképéségen alapuló felelősségteljes irányítás. Az EU költségvetését ezekkel az elvekkel összhangban kell megreformálni.

1.17 Az Európai Szociális Alapnak kiutalt költségvetés nem lehet alacsonyabb, mint az előző tervezési időszakban. Az Alapnak támogatnia kellene a polgárok és a civil társadalom részvételét, valamint az európai közös értékekkel kapcsolatos figyelemfelhívást.

2. Háttér: az EU többéves pénzügyi keretére és a 2014–2020 közötti kohéziós politikára vonatkozó javaslatok

2.1 Az előttünk álló évtized új politikai keretét, vagyis az Európa 2020 stratégiát az Európai Tanács 2010. június 17-én hagyta jóvá.

2.2 Az Európai Bizottság 2011. június 29-én ismertette „Az Európa 2020 stratégia költségvetése” című javaslatát, amely meghatározza az EU új, a 2014–2020 közötti időszakra szóló pénzügyi tervét.

2.3 2011. október 6-án az Európai Bizottság benyújtotta a strukturális alapokról, köztük az Európai Szociális Alapról szóló jogalkotási javaslatát.

2.4 Ezekről a civil társadalom és az érdekelt felek széles körű konzultációt folytattak, amely az év végére fejeződött be. 2012 januárjában az Európai Bizottság közzéteszi a közös stratégiai keretről szóló utolsó javaslatcsomagot, amelyet az Európai Parlament, a Tanács, a Régiók Bizottsága és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság is megvizsgál.

2.5 Ami konkrétan a jövőbeli Európai Szociális Alapot illeti, az EGSZB 2011. március 15-én véleményt fogadott el „Az Európai Szociális Alap jövője 2013 után” címmel.⁽³⁾ Meg kell vizsgálni, hogy annak legfontosabb elemeit a jelen vélemény tárgyát képező, a jövőbeli ESZA-rendeletéről szóló javaslat átvette-e.

⁽²⁾ COM(2011) 615 final.

⁽³⁾ HL C 132., 2011.5.3., 8–14. o.

2.6 Gazdasági háttér: Az új pénzügyi terv megfelelő elemzése érdekében nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt az általános kontextust, amelyet a globalizáció állította kihívások, a demográfiai és migrációs kilátások, illetve különösen az Európa 2020 stratégia alapjait jelentő elveket gyökeresen megváltoztató, súlyos gazdasági válság alkot. Alapvető emiatt, hogy az infrastruktúrákba, a regionális versenyképességbe és a vállalkozások – különösen a kkv-k és a szociális gazdaság vállalkozásai – fejlesztésébe irányuló beruházások növekedését fenntartható munkahelyek létrehozását célzó intézkedéseknek kell kísérniük a munkaerő-piaci, a foglalkoztatással és képzéssel, a társadalmi befogadással, illetve a munkavállalók, a vállalkozások és a vállalatvezetők alkalmazkodóképességével kapcsolatos politikák terén.

2.7 Az Európa 2020 stratégiában foglalt, alapvetően pozitív célkitűzéseket és eszközöket még inkább az új helyzetre kell összpontosítani, és jobban az új körülményekhez kell igazítani. Mindennek egy szabályozott és inkluzív munkaerőpiac keretében kell megtörténnie, amely az európai polgárok számára – különösen a munkaerő-piaci részvételre legkevésbé eséllyel rendelkezők: a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékosokkal élők és az etnikai kisebbségek stb. számára – stabil és színvonalas, az érintettek által megszerzett kompetenciáknak megfelelő foglalkoztatási lehetőségeket kínál.

2.8 Sok szempontból javítani kell az ESZA végrehajtását és az általa biztosított finanszírozáshoz való hozzáférés gyakorlati szempontjait. Ez elsősorban azt jelenti, hogy az operatív program végrehajtását megelőzően és a végrehajtás során – a finanszírozáshoz jutással kapcsolatos eljárások rugalmasabbá tétele révén, a fizetési rendszernek a programok végrehajtóira háruló pénzügyi terhek minimalizálása érdekében történő felgyorsításával, valamint a számlázási és elszámolási eljárások egyszerűsítése által – csökkenteni kell a bürokráciát; biztosítani kell többek között az egységes ráták elvének tágabb körű alkalmazását, a realizmus talaján maradván.

2.9 Az EGSZB szerint a közös stratégiai keret tükrözi az Európa 2020 stratégia célkitűzéseiből eredő beruházási prioritásokat, részletezve azokat a lehetőségeket, amelyeket egy nyitottabb és hozzáférhetőbb munkaerőpiac tartogat különösen azok számára, akiknek a legkevésbé lehetőségük van a munkaerő-piaci részvételre (ilyenek például a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékosokkal élők és az etnikai kisebbségek stb.). A globális támogatásokkal az eddigieknél jobban meg kellene könnyíteni a kisméretű nem kormányzati szervezeteknek az alapokhoz történő hozzáférést.

2.10 Az Európai Szociális Alapnak kiemelt eszköznek kell lennie az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek teljesítésében, különösen a foglalkoztatással, az oktatással, a társadalmi befogadással és a szegénység elleni küzdelemmel kapcsolatos célok tekintetében. Támogatnia kell az integrált iránymutatások és a nemzeti reformprogramok keretében követett tagállami politikákat. Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzeti reformprogramoknak tartalmazniuk kellene többek között a legkiszolgáltatottabb csoportok – például a fiatalok, a nők, a migránsok, a tartósan munkanélküliek, az idősek, a fogyatékosokkal élők (annak érdekében, hogy a nemzeti reformprogramok a fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény által megállapított kötelezettségek teljesítése felé irányuljanak), valamint az etnikai kisebbségek – társadalmi integrációjával kapcsolatos célokat; továbbá olyan célkitűzéseket, amelyek révén megvalósítható az

Európa 2020 stratégia egyik kiemelt feladata, a szegénységben élők számának 20 millióval történő csökkentése 2020-ra.

2.11 Az Európai Szociális Alapnak támogatnia kellene a polgárok és a civil társadalom részvételét, valamint az európai közös értékekkel kapcsolatos figyelemfelhívást.

3. Általános megjegyzések a jövőbeli ESZA-rendeletre vonatkozó javaslattal kapcsolatban

3.1 Megerősítendő az EU költségvetése, különösen a gazdasági növekedést, a társadalmi kohéziót, az innovációt (és így a társadalmi innovációt), valamint a regionális és tagállami szintű fenntartható fejlődést támogató fejezetei.

3.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az európai bizottsági javaslat alapján az EU költségvetésének teljes összege mindenképpen csökkenne a pénzügyi tranzakciókra kivetett adó esetleges bevezetése és az Európai Szociális Alap összegének növelése ellenére.

3.3 A jelenlegi programtervezési időszakhoz hasonlóan a régiók differenciált támogatásban részesülnének gazdasági fejlettségi szintjük függvényében. E szintet azonban nem szabadna csupán a lakosonkénti GDP alapján mérni. Más kritériumokat is számításba kellene venni, így például a munkanélküliségi rátát, a foglalkoztatottsági és aktivitási rátát, a képzettségi szintet, a szegénységi rátát, a jólét és a társadalmi befogadás szintjét, továbbá a korai iskolaelhagyás arányát.

3.4 Ami az „átmeneti” – lakosonként 75%–90% közötti átlagos GDP-vel rendelkező – régiók új kategóriájának bevezetését illeti, az EGSZB elfogadhatónak tartja ezt az intézkedést, feltéve, hogy nem korlátozza a leggyengébb régiók kategóriájának rendelkezésére bocsátott forrásokat. E régiók veszélyeztettségére tekintettel a munkaerő-piaci részvételre legkevésbé esélyes csoportok (a tartósan munkanélküliek, a fiatalok, a nők, a migránsok, az idősek, a fogyatékosokkal élők és az etnikai kisebbségek) foglalkoztatását célzó fellépéseknek az adott régió kategóriájától függetlenül kell finanszírozhatóaknak lenniük.

3.5 A strukturális alapok kulcseszközt jelentenek ahhoz, hogy mérsékeljük az egyes régiók fejlettségi színvonalának közti különbségeket, a leghátrányosabb helyzetű régiók elmaradását, valamint a különféle társadalmi csoportok helyzete közötti eltéréseket. Mindezt pedig egy olyan stratégia keretében, amely az "intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés" prioritásainak megvalósítását célozza a tagállamokban, a régiókban és helyi szinten.

3.6 A jelenlegi gazdasági válságban magától értetődik, hogy az európai foglalkoztatási stratégiának ismét az Európai Unió fő prioritásai közt kell szerepelnie, és nagyobb összegeket kell fordítani a munkahelyteremtésre és a meglévő munkahelyek javítására.

3.7 Az EGSZB úgy látja, hogy az Európai Szociális Alap a megfelelő eszköz, amelynek révén támogatható az EU szociális politikáinak – és különösen a foglalkoztatásra, az oktatásra, a társadalmi befogadásra és a szegénység elleni küzdelemre irányulóknak – a végrehajtása, és az alapnak meg kell őriznie e kiemelt szerepét az Európa 2020 stratégia keretében.

3.8 Az ESZA nem korlátozódhat a foglalkoztatási politika jelenleg meghatározott irányvonalainak a gyakorlatba való átültetésére. Az ESZA szerepe a szociális menetrend⁽⁴⁾ megvalósításában szintén megerősítendő.

3.9 Az ESZA-nak egyidejűleg támogatnia kellene a tagállamok nemzeti reformtervek keretében követett politikáit, és hozzá kellene járulnia az Európa 2020 stratégia olyan egyéb jelentős prioritásainak a megvalósulásához, mint a kutatás-fejlesztési beruházások fokozása, a kkv-k versenyképességének növelése, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő átmenet és a források fenntartható felhasználása.

3.10 A jelenlegi rendkívüli helyzetben az ESZA-nak is különös mértékben törekednie kellene a gazdasági válság elleni küzdelemre, valamint a munkavállalóknak és a leghátrányosabb helyzetű polgároknak a válság hatásai elleni védelmére, valamint – miután kilábalunk a válságból – a megelőző intézkedésekre, főként a polgárok biztonságának és a védelmi képességeknek a támogatására. Konkrétan támogatnia kellene – bár remélhetőleg csupán időlegesen – a tartósan munkanélkülieket, a munkaerőpiaci részvételre legkevésbé esélyeseket, a fiatalokat, a nőket, a migránsokat, az időseket, a fogyatékosokkal élőket, az etnikai kisebbségek tagjait stb.

3.11 Ennek eléréséhez az EGSZB véleménye szerint az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alapnak ki kell egészítenie az Európai Szociális Alapot, és esetleg idővel integrálódnia kell az ESZA-ba annak érdekében, hogy nagyobb hangsúlyt helyezzenek a munkanélküliség kezelésére, és könnyebbé váljon az alap felhasználása. Ugyancsak alapvető fontosságú ugyanezt a koherenciát biztosítani a két alap elvei között, elsősorban a partnerség és különösen a szociális partnerek részvétele kapcsán.

3.12 Az EGSZB azt javasolja, hogy ötvözzék a Globalizációs Alkalmazkodási Alapot az Európai Szociális Alap szakértelmével szociális ügyekben a komplementaritás és a kohézió érdekében. Mivel az ESZA rendelkezik a szakértelemmel a kérelmek elég gyors megvizsgálásához, a költségvetési hatóságok jóváhagyása az ESZA pozitív véleményén alapuló formalitás lenne.

3.13 Az EGSZB nem támogatja a mezőgazdasági termelőknek az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap hatálya alá vonását, sem a források többségének az agrárágazat számára történő kiutalása, sem pedig azok kezelésének az ágazatra bízása révén. A KAP és a mezőgazdasági válságokra szóló új tartalék várhatóan hatékonyabb támogatást tud majd nyújtani az agrár-élelmiszeriparnak. Az EGSZB arra nézve is szeretne garanciát látni, hogy az ESZA technikai segítségnyújtási kerete továbbra is rendelkezésre áll és hozzáférhető marad a civil társadalom számára (megállapítható, hogy a technikai segítségnyújtást nem említi konkrétan az ESZA-rendelet).

3.14 Az EGSZB úgy véli, hogy a partnerségi elvnek kulcsszerepet kell játszania, biztosítva az uniós strukturális alapokhoz kapcsolódó intézkedések megfelelő működését. A strukturális alapokra vonatkozó rendelkezéseknek világosan meg kell határozniuk a partnerség elvét ahelyett, hogy egyszerűen „a jelenlegi nemzeti szabályozásra és gyakorlatra” hivatkoznának, egyúttal

pedig valamennyi partner szerepét is egyértelműen rögzíteniük kell regionális és helyi szinten. Az EGSZB azt ajánlja, hogy konkrétan ismerjék el a civil társadalom szerepét a társadalmi befogadásra és a szegénység leküzdésére irányuló projektek megvalósításában, amelyet az Európa 2020 stratégia is kiemel.

4. Az egyes fejezetekhez kapcsolódó részletes megjegyzések és javaslatok

4.1 Általános rendelkezések

4.1.1 Az EGSZB támogatja az alábbi négy tematikus célkitűzésre összpontosuló megközelítést, amelyek beavatkozási kategóriákban vagy beruházási prioritásokban jelennek meg:

- a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;
- az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás;
- a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
- az intézményi kapacitások növelése és hatékony közigazgatás kialakítása.

4.1.2 Minden tagállamban az összes ESZA-forrás legalább 40%-át „a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése” tematikus célkitűzés megvalósítására kellene fordítani. Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, amely szerint az ESZA-források legalább 20%-át „a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem” tematikus célkitűzés megvalósítására kell elkülöníteni, annak érdekében, hogy elősegítsük a társadalmi befogadást a foglalkoztatáson és a képzésen keresztül elsősorban a legkiszolgáltatottabb csoportok – például a fiatalok, a nők, a migránsok, az idősek, a fogyatékosokkal élők és az etnikai kisebbségek stb. – számára, főként azon cél elérésére törekedve, hogy 2020-ig legalább 20 millió fővel csökkentjük a szegénységben élők számát.

4.1.3 Az Európa 2020 stratégia keretében a foglalkoztatás, a társadalmi befogadás és az oktatás előmozdítása az ESZA prioritása, és az is kell, hogy maradjon.

4.1.4 Az ESZA-nak támogatnia kell a területi foglalkoztatási paktumokat és azokat a helyi kezdeményezéseket, amelyek a foglalkoztatást, a társadalmi befogadást, az oktatást és a piac ösztönzését célozzák, új vállalkozások – elsősorban kkv-k és a szociális gazdaságon belüli vállalkozások – létrehozásán keresztül, továbbá többek között a digitális befogadás, a kultúra és a kreativitás mint a polgárok foglalkoztathatósága javításának elemei ösztönzése révén, valamint a civil társadalom részvételét a döntéshozatalban, a civil társadalom támogatását és a közös európai értékekre való figyelemfelhívást.

4.1.5 Az EGSZB támogatja a szociális innovációra helyezett hangsúlyt és a szociális gazdaság, a szociális vállalkozói szellem és a szociális vállalkozások terén indított projektek támogatásának lehetőségeit.

⁽⁴⁾ „Megújított szociális menetrend: Lehetőségek, hozzáférés és szolidaritás a XXI. századi Európában” (COM(2008) 412 final).

4.1.6 Az EGSZB üdvözli az ESZA által a transznacionális együttműködésnek nyújtott támogatást, mint az egymástól való tanulás elősegítésének és így az ESZA által támogatott politikák hatékonysága növelésének az eszközeit.

4.2 A programozásra és a végrehajtásra vonatkozó egyedi rendelkezések – A partnerségi elv

4.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a partnerségi elvnek kulcsszerepet kell játszania, biztosítva az uniós strukturális alapokhoz kapcsolódó intézkedések megfelelő működését.

4.2.2 A strukturális alapokra vonatkozó rendelkezéseknek világosan meg kell határozniuk a partnerség elvét ahelyett, hogy egyszerűen „a jelenlegi nemzeti szabályozásra és gyakorlatra” hivatkoznának, egyúttal pedig valamennyi partner szerepét is egyértelműen rögzíteniük kell regionális és helyi szinten; továbbá biztosítani kell az ehhez szükséges finanszírozást.

4.2.3 A partnerségi elv megvalósításának európai magatartási kódexében tisztázni és definiálni kell az egyes partnerek szerepét a különböző szinteken, valamint egyértelművé kell tenni, hogy miközben a szociális párbeszéd a szociális partnerek kizárólagos hatáskörébe tartozik, az alapok közös rendelkezéseiről szóló rendeletjavaslat⁽⁵⁾ 5. cikke által elismert összes partner részvételét garantálni kell az alapok végrehajtásának egyes szakaszaiban – ideértve az operatív programok meghatározását és megvalósítását is –, illetve részvételük biztosítása érdekében rendelkezéseikre kell bocsátani a megfelelő finanszírozást.

4.2.4 A partnereknek kezdettől fogva részesülniük kell a technikai segítségnyújtási forrásokból annak érdekében, hogy stratégiailag részt vehessenek a strukturális alapok programjainak megtervezésében, végrehajtásában és nyomon követésében. A technikai segítségnyújtás ezenkívül létfontosságú az operatív programokat minden szinten meghatározó és végrehajtó monitoring bizottságokban való képviseljük biztosításához, továbbá annak garantálásához is, hogy a technikai támogatás a potenciális projektgazdák számára elérhető legyen.

4.2.5 A szociális partnerekkel az ESZA-bizottságban a tagállamokkal együtt folytatott konzultáció jelenlegi módja megfelelő referenciaalapot jelenthet ahhoz, hogy azt minden alapra kiterjesszük. Az EGSZB azt ajánlja, hogy valamennyi, az alapok közös rendelkezéseiről szóló rendelet 5. cikkében elismert partnert hívják meg a részvételi mechanizmusnak a fórumára.

4.2.6 A szociális partnereknek és más érdekelt feleknek – így különösen a nem kormányzati szervezeteknek – az ESZA által támogatott fellépésekben való részvételének az elősegítése nem korlátozódhat a legszegényebb, illetve a Kohéziós Alap hatálya alá tartozó régiókra, hanem ki kell terjednie az EU valamennyi tagállamára és régiójára.

4.2.7 Az EGSZB úgy véli, hogy az ESZA összes forrásának 2%-át a szociális partnereknek, további 2%-át pedig az alapok közös rendelkezéseiről szóló rendelet 5. cikkében elismert más partnereknek az ESZA által támogatott fellépésekben való részvétele támogatására kell fordítani.

4.3 Egyedi rendelkezések az eljárásokat, a hatékonyságot és a „feltételeltséget” illetően

4.3.1 Az EGSZB egyetért azzal, hogy jobban kellene koordinálni a forrásokat, és javítani kellene felhasználásuk értékelését, eredményeit és hatékonyságát.

4.3.2 Az EGSZB támogatja ezenkívül valamennyi azon intézkedést, amely a strukturális alapok prioritásainak korlátozására és azok fókuszának áthelyezésére, továbbá a bürokratikus terhek mérséklésére, valamint a kiadások és a kifizetések felgyorsítására irányul.

4.3.3 Hatékonysági mutatókat kell tehát meghatározni, azonban ugyanilyen fontos, hogy minőségi és mennyiségi kritériumokkal is rendelkezünk. Ez magában foglalja az eredmények értékelését a meghozott intézkedések hatékonysága, a kialakított munkahelyek minősége és a társadalmi integráció biztosítására végrehajtott kedvező intézkedések köre szempontjából.

4.3.4 Az EGSZB ugyanakkor komoly fenntartásokat fogalmaz meg a források odaítélését minden esetben az eredményekhez kötő megközelítés tekintetében. A foglalkoztatási – és általánosabban a szociális – politikák vizsgálatok az eredmények nehezebben mérhetőek és kevésbé láthatók, mint például a közlekedési politika esetében. Ez különösen igaz akkor, ha az eredmények az olyan számszerűsíthető gazdasági mutatók mérésére korlátozódnak, mint az álláshelyek száma. Ehelyett ösztönzendő lenne megfelelő eredménymutatók – így például a megtett távolság – alkalmazása a legnehezebben támogatható esetekben, és nem számszerűsíthető tényezők – így például az önkéntesség – eredménymutatóként való felhasználása. Ráadásul, ha a forráskiutalás az eredményekhez kötött, a munkaerőpiactól legtávolabb állók – akik ezáltal a legkevésbé esélyesek arra, hogy kedvező eredményeket érjenek el rövid távon – valószínűleg csak korlátozott mértékben, vagy egyáltalán nem jutnak hozzá a forrásokhoz. Alapvető fontosságú továbbá – az ESZA-ból társfinanszírozott programok eredményeinek értékelése érdekében is –, hogy az ESZA-rendelet olyan „A résztvevőkre vonatkozó közös eredmény- és teljesítménymutatókat” javasoljon, amelyek tükrözni tudják a hatékonyság fogalmának összetettségét és mérésének nehézségét.

4.3.5 Az ESZA-rendeletnek a szervezetekre vonatkozó közös teljesítménymutatók keretében meg kell jelölnie a partnerségben kidolgozott projektek számát, a résztvevőkre vonatkozó hosszabb távú közös eredménymutatók keretében pedig a társadalmi függésüket már csökkentett résztvevők számát.

4.3.6 Az uniós források felhasználási feltételeinek kétségtelesenül válogatott és hatékony célkitűzésekre kellene a hangsúlyt helyezniük, azonban nem szabadna hátrányosan érinteniük a leggyengébb tagállamot. A gazdasági növekedés, a munkahelyteremtés és a társadalmi kohézió elősegítését kellene célozniuk.

4.3.7 Az EGSZB határozottan elutasítja az Európai Bizottság arra vonatkozó javaslatát, hogy pénzügyi szankciókat és ösztönzőket alkalmazzanak a strukturális alapok tekintetében a stabilitási és növekedési paktumhoz kapcsolódóan. E szankciók büntetnék a – már így is gyenge – tagállamokat, régiókat és településeket.

⁽⁵⁾ COM(2011) 615 final.

4.3.8 Sőt mi több, a még nem kellően fejlett európai szolidaritást is veszélyeztetné a makroökonómiai kötelezettségek be nem tartása. Ez az Európai Unió legsebezhetőbb népeinek és társadalmi csoportjainak az elszegényedéséhez vezetne, ami ellentétes a gazdasági és szociális politika, valamint a területi kohéziós politika Lisszaboni Szerződésben megerősített alapelveivel.

Kelt Brüsszelben, 2012. február 22-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON
